

Les funcions del bon mestre

14 idees del filòsof Bertrand Russell, que deia que «els educadors són els guardians de la civilització»

Bertrand Russell (<http://www.catorze.cat/noticia/2968/missatge/al/futur/bertrand/russell>) va néixer el 18 de maig del 1872 a Anglaterra i hi va morir el 2 de febrer del 1970. El temps passa, però en el món de l'educació hi ha idees que no moren mai. La prova són aquests 14 fragments, extrets del seu llibre *Assaigs impopulars* (Edicions 62), en què el filòsof explica quines creu que són les funcions d'un mestre.

Foto: Facebook Bertrand Russell

1. Els mestres són més que qualsevol altre estament, són els guardians de la civilització. Haurien d'ésser profundament conscients del que és la civilització, i desitjosos d'impartir una actitud civilitzada als deixebles. Això ens porta a la qüestió: què constitueix una comunitat civilitzada?
2. Aquesta pregunta podria ésser resposta de manera vulgar, destacant només les proves materials. Un país és civilitzat si té molta maquinària, molts automòbils, moltes cambres de bany i mitjans de locomoció ràpida. En la meva opinió, la major part dels homes moderns donen excessiva importància a aquestes coses. La civilització, en un sentit més seriós, és una manera de pensar, i no uns afegits materials a l'aspecte físic de la vida. En part, és qüestió de coneixements, en part, d'emocions.
3. En el que fa referència al coneixement, l'home ha d'adonar-se de la insignificança pròpia i de tot

el que l'envolta en relació amb l'univers dins el temps i dins l'espai. Ha de considerar el seu país no *solament* com a la pàtria, sinó com un d'entre els països del món, i tots amb el mateix dret a viure, a pensar i a sentir. Haurà de considerar la seva època en relació amb el passat i el futur, i adonar-se que les discussions actuals semblaran tan estranyes a les futures com ara ens ho semblen les del passat. Prenent encara una visió més àmplia, haurà d'ésser conscient de la vastitud de les èpoques geològiques i els abismes astronòmics.

4. Pel costat de les emocions, si un home ha d'ésser veritablement civilitzat és necessària una ampliació semblant a partir del purament personal. Els homes van de la naixença a la mort, algunes vegades feliços, unes altres infeliços; algunes vegades generosos, unes altres cobdiciosos i mesquins; algunes vegades heroics, unes altres covards i servils. Per a l'home que contempla el transcurs de la vida com un conjunt, determinats fets sobresortiran com a dignes d'admiració. Alguns homes han estat inspirats per l'amor a la humanitat; uns altres, per mitjà d'una intel·ligència superior, ens han ajudat a comprendre el món en el qual vivim; uns altres, encara, han creat bellesa gràcies a una excepcional sensibilitat.

5. L'home civilitzat, allà on no pugui admirar, preferirà entendre més que no pas reprovar. Intentarà descobrir i desarrelar les causes impersonals del mal abans d'odiar els homes que hi són engrapats. Tot això hauria d'ésser dins la ment i dins el cor del mestre, i si hi és, ell ho expressarà en el seu ensenyament als joves que estan al seu càrrec.

6. Ningú no pot ésser un bon mestre si no sent una càlida afecció envers els deixebles i un desig autèntic de transmetre'ls el que ell mateix troba valuós. No és pas aquesta, l'actitud del propagandista. Ell desitja, com el jardiner, que el seu creixement sigui dirigit i deformat a fi d'adaptar-se al seu objectiu. I, tot frustrant la seva creixença natural, és capaç de destruir en ell tot vigor generós, reemplaçant-lo per l'enveja, l'afany destructiu i la crueltat. A l'home no li cal ésser cruel; al contrari, estic convençut que la major part de la crueltat prové de deformacions en els primers anys, sobretot de deformacions en allò que era bo.

7. Les passions repressives i persecutòries són molt corrents, com ho prova àmpliament l'actual estat del món. Però no són una part inevitable de la natura humana. Al contrari, són, crec, el resultat d'alguna forma d'infelicitat. Moltes persones condemnen la felicitat com a objectiu, tant per a ells mateixos com per als altres. En aquells qui prenen aquesta actitud generalment existeix una certa vena de crueltat basada probablement en una enveja inconscient, i la font de l'enveja es trobaria gairebé sempre en la infantesa o en la joventut. Caldria que fos l'objectiu dels educadors formar adults lliures d'aquestes dissorts psicològiques, i no gens ansiosos de privar els altres de la felicitat perquè ells n'han estat privats.

8. La majoria dels mestres estan sobrecarregats de feina i es veuen obligats a preparar els alumnes per als exàmens en comptes de donar-los una formació mental alliberadora. Les persones que no estan acostumades a ensenyar -i això inclou pràcticament totes les autoritats educatives- no tenen ni idea del malbaratament d'intel·ligència que això representa. Ningú no espera que els sacerdots prediquin sermons durant diverses hores cada dia, però un esforç anàleg és exigít als mestres. El resultat és que molts d'ells esdevenen inquiets i nerviosos, perden el contacte amb els treballs recents sobre la matèria que ensenyen, i són incapaços d'inspirar a llurs estudiants el sentiment de plaer intel·lectual que s'obté amb la comprensió i la coneixença d'una cosa nova.

9. En la majoria dels països certes opinions són considerades correctes i algunes altres, perilloses. Hom espera dels mestres, les opinions dels quals no siguin correctes, que guardin silenci. [...] Considero que ningú no pot ésser un bon mestre si no ha pres la ferma resolució de mai no amagar la veritat en el curs de l'ensenyament, perquè la consideri "poc edificant". La mena de virtut que pot aconseguir-se mitjançant una ignorància protegida és fràgil i falla en el primer contacte amb la realitat. En aquest món hi ha molts d'homes que mereixen admiració, i és bo que els joves aprenguin i coneguin els fets pels quals aquests homes són admirables. Però no és bo d'ensenyar-los a admirar brètols tot amagant llurs malifetes.

10. Allò que, per damunt de tot, el mestre hauria d'esforçar-se a inspirar als alumnes, si hom vol que la democràcia sobrevisqui, és la tolerància que neix de l'esforç de comprendre els qui són diferents de nosaltres.

11. Potser és un instint natural en l'home de contemplar amb horror i disgust totes les formes i costums diferents d'aquells als quals està habituat. Les formigues i els salvatges maten els forasters. I aquells qui no han viatjat mai, ja sigui físicament o mentalment, troben dificultat a tolerar les maneres extravagants i les creences exòtiques de les altres nacions i de les altres èpoques, de les altres seves i dels altres partits polítics. Aquesta forma de la ignorància intolerant és l'antítesi de l'actitud civilitzada, i és un dels perills més greus a què està exposat el nostre món superpoblat. El sistema educatiu hauria d'ésser destinat a corregir-lo, però es fa molt poc en aquesta direcció, ara com ara.

12. Els mestres no són lliures d'ensenyar com ells voldrien. Són ells els qui coneixen més íntimament les necessitats de la joventut. Són ells els qui, a través del contacte diari, han arribat a preocupar-se'n. Però no són ells els qui decideixen el que cal ensenyar o quins mètodes d'instrucció han d'ésser emprats. Caldria que el magisteri disposés de molta més llibertat que no té avui. Caldria que tingués més avinenteses de decisió, més independència de buròcrates i fanàtics.

13. El mestre és una mena de metge l'objecte del qual és guarir el pacient de l'infantilisme, però al qual no li és permès de decidir per ell mateix, sobre la base de l'experiència, quins mètodes són més apropiats a aquest fi.

14. El mestre, com l'artista, el filòsof i l'escriptor, només pot realitzar la seva obra adequadament si se sent mogut per un impuls creador interior, i no dominat i travat per una autoritat externa. En el món modern és molt difícil de trobar un lloc per a l'individu. [...] Tot sistema hauria de permetre escapatòries i excepcions, perquè, si no, acabarà per ofegar tot el que hi ha de millor dins l'home.

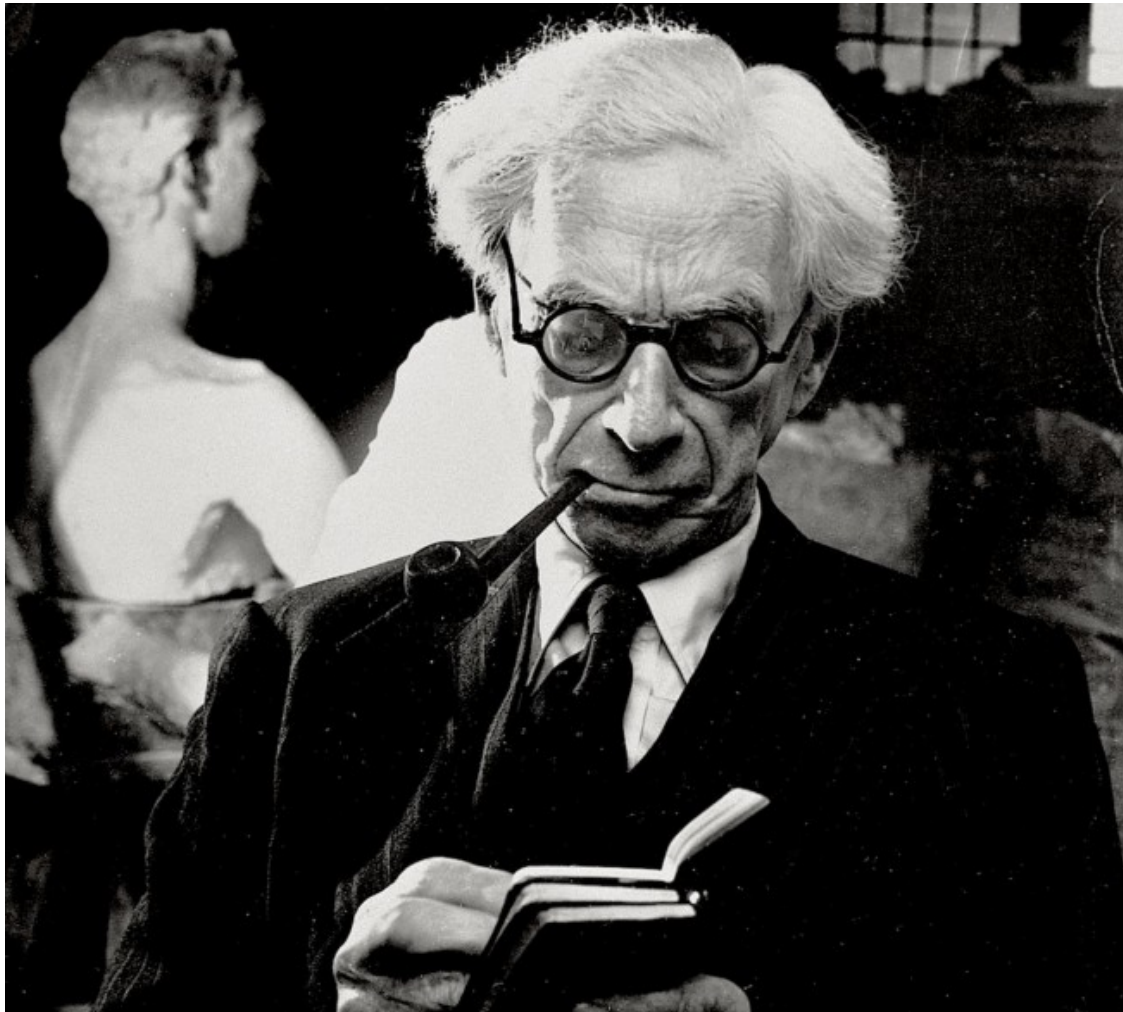

Foto: Facebook Bertrand Russell